

NÂNG CAO PHÁT TRIỂN & BỒI DƯỠNG HSG THEO CHUYÊN ĐỀ

MÔN TOÁN LỚP 6

CHUYÊN ĐỀ 2: DẤU HIỆU CHIA HẾT – CHIA CÓ DƯ

LÝ THUYẾT

1. Định nghĩa.

Với mọi $a, b \in \mathbb{N}$ ($b \neq 0$) ta luôn tìm được số tự nhiên r sao cho $a = bq + r$ ($0 \leq r < b$)

a là số bị chia, b là số chia, q là thương, r là số dư

- Nếu $r = 0$ ta được phép chia hết, ta nói rằng a chia hết cho b ($a : b$), hay a là bội của b , hay b chia hết a , hay b là ước của a (b/a).

- Nếu $r > 0$, ta được phép chia có dư, ta nói rằng a không chia hết cho b ($a : b$).

2. Các tính chất về phép chia hết. (10 tính chất)

a. Số 0 chia hết cho mọi số $b \neq 0$.

b. Số a chia hết cho mọi $a \neq 0$.

c. Nếu $a : b, b : c$ thì $a : c$.

d. Nếu a và b cùng chia hết cho m thì $a+b$ và $a-b$ đều chia hết cho m .

e. Nếu một trong hai số a và b chia hết cho m , số kia không chia hết cho m thì $a+b$ và $a-b$ đều không chia hết cho m .

f. Nếu tổng hoặc hiệu hai số chia hết cho m và một trong hai số ấy chia hết cho m thì số còn lại cũng chia hết cho m .

g. Nếu một thừa số của tích chia hết cho m thì tích chia hết cho m .

h. Suy ra $a : m$ thì $a^n : m$ ($n \in \mathbb{N}^*$).

i. Nếu $a : m, b : n$ thì $ab : mn$

j. Suy ra nếu $a : b$ thì $a^n : b^n$.

k. Nếu một số chia hết cho hai số nguyên tố cùng nhau thì nó chia hết cho tích của hai số đó.

l. Nếu tích ab chia hết cho m , trong đó b và m là hai số nguyên tố cùng nhau thì a chia hết cho m .

m. Nếu một tích chia hết cho số nguyên tố p thì tồn tại một thừa số của tích chia hết cho p . Suy ra nếu $a^n : p$, p là nguyên tố thì $a : p$.

a. Dấu hiệu chia hết cơ bản:

- Dấu hiệu chia hết cho 2: Các số có chữ số tận cùng là: 0,2,4,6,8
- Dấu hiệu chia hết cho 5: Các số có chữ số tận cùng là: 0,5
- Dấu hiệu chia hết cho 3: Tổng các chữ số của số đó phải chia hết cho 3
- Dấu hiệu chia hết cho 9: Tổng các chữ số của số đó phải chia hết cho 9

b. Dấu hiệu chia hết cho các số khác:

- Dấu hiệu chia hết cho 4(25): Hai chữ số tận cùng tạo thành một số chia hết cho 4(25)
- Dấu hiệu chia hết cho 8(125): Ba chữ số tận cùng tạo thành một số chia hết cho 8(125)
- Dấu hiệu chia hết cho 11: Tổng các chữ số hàng lẻ trừ đi tổng chữ số hàng chẵn chia hết cho 11 hoặc ngược lại.

A. CÁC BÀI TOÁN LIÊN QUAN

❖ DẠNG 1: CÁC BÀI TOÁN VỀ CHỨNG MINH

Bài 1: Chứng minh rằng:

- $A = 1 + 3 + 3^2 + \dots + 3^{11}$ chia hết cho 4
- $B = 16^5 + 2^{15}$ chia hết cho 33
- $C = 5 + 5^2 + 5^3 + \dots + 5^8$ chia hết cho 30
- $D = 45 + 99 + 180$ chia hết cho 9
- $E = 1 + 3 + 3^2 + 3^3 + \dots + 3^{119}$ chia hết cho 13.
- $F = 10^{28} + 8$ chia hết cho 72
- $G = 8^8 + 2^{20}$ chia hết cho 17
- $H = 2 + 2^2 + 2^3 + \dots + 2^{60}$ chia hết cho 3, 7, 15
- $I = E = 1 + 3 + 3^2 + 3^3 + \dots + 3^{1991}$ chia cho 13 và 41.
- $J = 10^n + 18n - 1$ chia hết cho 27
- $K = 10^n + 72n - 1$ chia hết cho 81

Bài 2: Chứng minh rằng:

- $\overline{abcabc}$ chia hết cho 7, 11 và 13

Truy cập website hoc360.net – Tải tài liệu học tập miễn phí

- b. $\overline{abcdeg}$ chia hết cho 23 và 29, biết $\overline{abc} = 2.\overline{deg}$
- c. $\overline{aaa}$ chia hết cho a
- d. Chứng minh rằng số gồm 27 chữ số 1 thì chia hết cho 27
- e. $\overline{abcd}$ chia hết cho 29 $\Leftrightarrow a + 3b + 9c + 27d$ chia hết cho 29
- f. $\overline{abc}$ chia hết cho 21 $\Leftrightarrow a - 2b + 4c$ chia hết cho 21

Bài 3: Chứng minh rằng:

- a. Chứng minh rằng tổng ba số tự nhiên liên tiếp chia hết cho 3.
- b. Chứng minh rằng $\forall n \in N$ thì $60n + 45$ chia hết cho 15 nhưng không chia hết cho 30.
- c. Chứng minh rằng không có số tự nhiên nào mà chia cho 15 dư 6 và chia 9 dư 1.
- d. Chứng minh rằng: $(1005a + 2100b)$ chia hết cho 15, $\forall a, b \in N$.
- e. Chứng minh rằng: $A = n^2 + n + 1$ không chia hết cho 2 và 5, $\forall n \in N$.
- f. Chứng minh rằng: $\forall n \in N$ thì tích $(n + 3)(n + 6)$ chia hết cho 2.

❖ **DANG 2: TÌM SỐ TỰ NHIÊN THỎA MÃN ĐIỀU KIỆN NÀO ĐÓ**

- a. Tìm các chữ số a và b sao cho $a - b = 4$ và $\overline{87ab}$ chia hết cho 9
- b. Cho $n = \overline{7a5} + \overline{8b4}$. Biết $a - b = 6$ và n chia hết cho 9. Tìm a và b
- c. Tìm hai số tự nhiên chia hết cho 9, biết rằng: Tổng của chúng bằng $\overline{*657}$ và hiệu của chúng bằng $\overline{5*91}$.
- d. Tìm chữ số a, biết rằng: $\overline{20a20a20a}$ chia hết cho 7
- e. Tìm số tự nhiên có hai chữ số, sao cho nếu viết nó tiếp sau số 1999 thì ta được một số chia hết cho 37.
- f. Tìm các số tự nhiên chia cho 4 dư 1, còn chia cho 25 thì dư 3
- g. Tìm số tự nhiên có 5 chữ số, biết rằng số đó bằng 45 lần tích các chữ số của nó.
- h. Tìm số $\overline{abcd}$, biết rằng số đó chia hết cho tích các số $\overline{ab}$ và $\overline{cd}$.
- i. $\overline{*63*}$ chia hết cho cả 2,3,5,9
- j. Tìm tất cả các số có 5 chữ số dạng: $\overline{34x5y}$ mà chia hết cho 36.

❖ **DANG 3: BÀI TOÁN ĐẾM SỐ TỰ NHIÊN THỎA MÃN ĐIỀU KIỆN**

Truy cập website hoc360.net – Tải tài liệu học tập miễn phí

3. Từ 1 đến 100 có bao nhiêu số chia hết cho 2, bao nhiêu số chia hết cho 5?
4. Có bao nhiêu số tự nhiên nhỏ hơn 100 chia hết cho 5 và dư 3?
5. Có bao nhiêu số tự nhiên có ba chữ số và chia hết cho 3?
6. Trong các số tự nhiên nhỏ hơn 1000, có bao nhiêu số chia hết cho 2 nhưng không chia hết cho 5?

hoc360.net